

Författaren som vågade reta upp hela Sverige

Berättelse

August Strindberg föddes i Stockholm 1849. Familjen var inte rik, och hans mamma dog när han var bara tretton år, vilket präglade honom djupt. Senare kallade han sig själv "tjänstekvinnans son", eftersom hans mamma hade arbetat som tjänsteflicka innan hon gifte sig.

Strindberg började studera vid universitetet i Uppsala, men han hade ont om pengar och tog aldrig någon examen. I stället provade han många olika yrken. Han arbetade bland annat som lärare, skådespelare och journalist, innan han till slut bestämde sig för att bli författare.

Det stora genombrottet kom 1879 med romanen *Röda rummet*. I boken drev han med makthavare, präster och rika personer i Stockholm, vilket gjorde många arga. Romanen brukar kallas den första moderna svenska romanen, och plötsligt var Strindberg ett namn som alla kände till.

Under sitt liv skrev han enormt mycket: över sextio pjäser och mer än trettio böcker. Han skrev romaner, dikter, brev och självbiografier. Bland de mest kända pjäserna finns *Mäster Olof*, *Fröken Julie* och *Ett drömspel*. Många av hans pjäser spelas fortfarande på teatrar runt om i världen, vilket visar hur modern han var för sin tid.

Strindberg var ofta i bråk. Han kritiserade kyrkan, kungen och samhället, och en gång blev han till och med åtalad för att ha hånat religionen. Han friades, men händelsen visar hur mycket han retade upp folk. Trots att han skapade konflikter blev han också mycket älskad, särskilt av vanliga arbetare.

Privatlivet var stormigt. Han gifte sig tre gånger, och alla äktenskapen tog slut i skilsmässa. Han bråkade ofta med vänner och flyttade runt i Europa under många år. Däremot var han hela tiden full av idéer: han målade tavlor, fotograferade och intresserade sig till och med för kemi.

August Strindberg dog i Stockholm 1912, sjuk i cancer. Vid hans begravning samlades tusentals människor på gatorna, och många arbetare gick med i tåget. Han som hade retat upp så många hade till slut blivit en folkets författare. I dag kallas han ofta för den moderna svenska litteraturens fader.

Ordlista

ORD	FÖRKLARING
präglade	påverkade mycket, satte spår
tjänsteflicka	kvinnor som arbetade i ett hem mot betalning
examen	bevis på att man har klarat sina studier
genombrottet	när någon plötsligt blir känd och lyckas
drev med	skämtade om, gjorde narr av
makthavare	personer som bestämmer i samhället

ORD	FÖRKLARING
åtalad	anklagad i en domstol för ett brott
friades	Han friades i domstolen och fick gå hem.
stormigt	fullt av bråk och stora känslor
skilsmässa	när ett gift par slutar vara gifta
begravning	ceremoni när en död person tas till graven

Läsförståelsefrågor

- Varför kallade Strindberg sig själv “tjänstekvinnans son”?
 - Han arbetade själv som tjänare i ett hem.
 - Hans mamma hade varit tjänsteflicka innan hon gifte sig.
 - Han skrev en bok om en tjänsteflicka.
- Vad hände med Strindbergs studier i Uppsala?
 - Han tog en hög examen och blev professor.
 - Han avslutade aldrig studierna utan provade andra yrken.
 - Han blev utkastad från universitetet efter ett bråk.
- Vad var det speciella med romanen *Röda rummet*?
 - Den brukar räknas som den första moderna svenska romanen.
 - Den var den enda bok Strindberg någonsin skrev.
 - Den handlade om hans tre äktenskap.
- Vad ledde till att Strindberg en gång blev åtalad?
 - Han hade stulit pengar från kyrkan.
 - Man ansåg att han hade hånat religionen.
 - Han hade slagit en annan författare.
- Hur var Strindbergs privatliv enligt texten?
 - Lugnt och stabilt hela livet.
 - Oroligt, med tre äktenskap som alla tog slut.
 - Han levde ensam och gifte sig aldrig.
- Stämmer påståendena med texten? Svara **ja**, **nej** eller **det står inte i texten**.
 - Strindberg skrev både pjäser och romaner.
 - Strindberg var bara intresserad av att skriva och provade aldrig andra konstformer.
 - Strindberg fick Nobelpriset i litteratur.
- Strindberg arbetade som flera olika saker innan han blev författare. Nämn två av yrkena.
- Förklara med egna ord varför många människor blev arga på Strindberg.
- Vad berättar texten om hur Strindberg dog och hur hans begravning såg ut?
- Texten avslutar med att Strindberg blev “en folkets författare”. Vad menas med det, tror du? (inferens)
- Strindberg friades efter rättegången. Vad betyder det att bli friad?

Facit

1. b
2. b
3. a
4. b
5. b
6. 1. ja b) nej c) det står inte i texten
7. Exempel på svar: Två av yrkena var lärare, skådespelare och journalist (två räcker).
8. Exempel på svar: Han skrev om och gjorde narr av rika personer, präster, kungen och dem som bestämde, och då kände sig många kränkta och arga.
9. Exempel på svar: Han dog i Stockholm 1912 av cancer. På hans begravning samlades tusentals människor, och många arbetare gick med i begravningståget.
10. Exempel på svar: Det betyder att vanliga människor och arbetare tyckte om honom och kände att han var på deras sida, även om han hade bråkat med makten.
11. Exempel på svar: Att bli friad betyder att domstolen bestämde att han var oskyldig och att han inte fick något straff.

Bedöm öppna svar efter innehåll, inte efter exakt formulering.

FÖR LÄRAREN

Tema: konstnären som samhällskritiker. Texten passar för att diskutera yttrandefrihet och hur litteratur kan provocera och förändra. Fråga 10 övar inferens; låt eleverna motivera sina tolkningar med stöd i texten.

Diskussionsfrågor

- Strindberg vågade kritisera makten i sina böcker. Är det viktigt att författare och konstnärer får göra det? Varför, eller varför inte?
- Strindberg provade många yrken innan han hittade rätt. Har du eller någon du känner bytt yrke eller riktning i livet? Hur kändes det?
- Finns det en författare, sångare eller konstnär från ditt hemland som har retat upp folk men ändå blivit älskad? Berätta.
- **Skriv (4–5 meningar):** Beskriv en person som du beundrar trots att hen ibland säger eller gör saker som andra inte tycker om. Förklara varför du ändå ser upp till personen.

Källor och faktagranskning

- Wikipedia: August Strindberg (svenska) – https://sv.wikipedia.org/wiki/August_Strindberg
- Wikipedia: August Strindberg (engelska) – https://en.wikipedia.org/wiki/August_Strindberg
- Nationalencyklopedin: August Strindberg – <https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/august-strindberg>

- Encyclopaedia Britannica: August Strindberg – <https://www.britannica.com/biography/August-Strindberg>

Faktagranskad i juni 2026. Johan August Strindberg föddes 22 januari 1849 i Stockholm och dog 14 maj 1912 i Stockholm (i magcancer). Han var författare, dramatiker, målare och fotograf. Debutromanen Röda rummet kom 1879 och räknas som den första moderna svenska romanen. Bland de mest kända verken finns pjäserna Mäster Olof, Fröken Julie och Ett drömspel samt självbiografin Tjänstekvinnans son. Han var gift tre gånger (Siri von Essen, Frida Uhl, Harriet Bosse). Bilden är ett porträttfoto från 1909 med okänd fotograf, i public domain. Inga väsentliga osäkerheter i de fakta som används i texterna.

Berättelser om svenskar · läromedel för svenska som andraspråk. Skapat inom Läromedelsprojektet. Senast uppdaterad 2026-06-12.